

Barne- og likestillingsdepartementet

Oslo, 1. august 2019

Deres ref. 19/1565

HØRINGSUTTALELSE FRA RETTSPOLITISK FORENING – HØRING OM FORSLAG TIL NY BARNEVERNLSLOV

1. Innledning

Det vises til departementets høringsbrev av 04. april 2019 vedrørende forslag til ny barnevernsllov.

Rettspolitisk forening (Rpf) er en uavhengig forening bestående av jurister, studenter i juridiske fag og andre interesserte. Rettspolitisk forening arbeider blant annet for å forsvare rettsstatlige verdier og for å bedre den rettslige situasjonen for sosialt vanskeligstilte grupper.

Vi vil i det følgende kommentere noen utvalgte temaer fra lovforslaget. De punktene som ikke kommenteres er ikke vurdert. At det ikke kommenteres, kan derfor ikke tas til inntekt for at Rettspolitisk forening støtter forslagene.

2. Overordnet om forslaget

Rettspolitisk forening støtter den språklige, tekniske og strukturelle endringen til en ny barnevernsllov for å gjøre den mer tidsriktig. Foreninga ser positivt på at loven skal være en rettighetslov for barn, og at barns rett til medvirkning skal styrkes.

Foreninga er videre positiv til at det er foretatt konsultasjoner med Sametinget i forbindelse med forslaget om ny barnevernsllov. Sametinget har fremmet at barns rett til å snakke eget språk og utøve sin egen kultur er viktige elementer i vurderingen av barnets beste, noe Rettspolitisk forening støtter.

Foreninga mener det er viktig å understreke at statens menneskerettslige forpliktelser må utredes grundig ved utarbeidelsen av en ny lov, og at barnets beste tas hensyn til i utformingen av alle aspekter ved den nye loven.

I relasjon til det minste inngreps prinsipp henviser Departementet i forslaget til at «inngrep ikke må være mer omfattende enn nødvendig». Dette er en setning som kan være gjenstand for tolkning, og Rettspolitisk forening mener formaliserte kriterier er nødvendig for at loven skal være egnet til å styrke rettssikkerheten til barn og foreldre. Foreninga er særlig positiv til at barnets personlige integritet skal ivaretas uavhengig av hvor barnet bor, og at det omfatter barn i fosterhjem, institusjon og fengsel.

3. Kommentarer til de enkelte forslagene

3.1 Atferdstiltak

Foreninga er positiv til departementets presisering av viktigheten av en helhetlig tilnærming til barnets behov og situasjon i vurderingen av plassering i institusjon, samt at adgangen til å plassere ungdom i institusjon verken bør utvides eller innskrenkes sammenlignet med dagens barnevernslov. Av dette følger det at tvangstiltak om plassering i institusjon kun skal fattes der den helhetlige vurderingen av barnets beste tilsier dette.

Foreninga ønsker å understreke viktigheten av å unngå dobbeltstraff. Etter foreningas syn bør vilkåret om «gjentatt eller alvorlig kriminalitet» ikke erstattes, da Barnevernutvalgets forslag «utsetter sin egen helse eller utvikling for alvorlig fare», kan tilsløre at det er barnets handlinger som er inngrepskriteriet, samt åpne for større inngrep enn det som er praksis i dag, noe Høgskolen i Østfold også påpeker. Av hensyn til legalitetsprinsippet er det formålstjenlig at ordlyden er så klar og tydelig som mulig.

Samtidig fremhever foreninga at det grunnleggende hensynet i tvangstiltak må være barnets beste, slik det skal være i alle avgjørelser som angår barn. Dette understrekes spesielt der inngrepskriteriet er «gjentatt eller alvorlig kriminalitet», ettersom tvangstiltaket ikke er eller skal være en straff.

Videre er Rettspolitisk forening positiv til å bytte ut begrepet «atferdsvansker», som kan være stigmatiserende for barnet, med begrepet «alvorlig utagerende atferd». Foreninga mener også at endringen fra «vedvarende» misbruk av rusmidler til «over lengre tid», er hensiktsmessig, men at det bør fremkomme at kriteriet innebærer at rusmiddelmisbruket fortsatt er pågående.

Foreninga presiserer at språkendringene i noen tilfeller vil innebære at innarbeidede juridiske begreper byttes ut, slik at den nye ordlyden er åpen for ny tolkning. Det bør derfor fremgå klart dersom språkendringene kun er ment å være språklige.

3.2. Omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere

Foreninga er positiv til at omsorgssentertilbudet til enslige mindreårige asylsøkere videreføres i ny barnevernslov. Foreninga mener imidlertid at også barn over 15 år må få det samme tilbudet, slik FNs barnekomité, FNs menneskerettskomité, FNs torturkomité og FNs rasediskrimineringskomité har anbefalt.

3.3. Barnevernsinstitusjoner m.m.

Rettspolitisk forening er negativ til at departementet ikke har gått inn for å lovfeste en måneds saksbehandlingstid i klagesaker. Begrensningene ved en slik frist kan avhjelpest ved at det utstedes midlertidig svar i saker som krever lengre tid. Det er behov for en rask avklaring i saker som angår barn, særlig tatt i betraktning at dette gjelder tvangstiltak overfor barn. En lang saksbehandlingstid uten noen lovbestemte frister kan medføre at klageadgangen fremstår illusorisk og at en klage ikke vil kunne hjelpe barnet i en pågående vanskelig situasjon.

3.4. Saksbehandlingsregler

Rettspolitisk forening er positiv til at barn i en alder av 15 år alltid vil være part i saken, samt at adgangen til å innvilge partsrettigheter for barn under 15 år utvides. Rettspolitisk forening mener likevel at barns partsrettigheter kan utvides i henhold til det opprinnelige forslaget. I tråd med utvidelsen ellers foreslår foreninga at det lovhjemles at det skal vurderes om barn skal gis partsrettigheter fra en alder av 12 år. Dette vil ikke medføre en absolutt plikt, men vil i større grad sikre en reell vurdering av barns partsevner.

Rettspolitisk forening er negativ til at det foreslås å innføre krav om politiattest også for talspersoner. Talspersonene vil ofte være oppnevnt av fylkesnemnda, men de kan i enkelte tilfeller også være individer som barnet har et særlig tillitsforhold til, jf. forskrift om barnets talsperson i fylkesnemnda § 3 (2). Rettspolitisk forening har forståelse for behovet for å verne barn mot overgrep og negativ innflytelse, men det fremstår likevel ikke som hensiktsmessig at mennesker som tidligere har begått eksempelvis narkotikaforbrytelser eller tyveri automatisk skal avvises som talspersoner dersom disse også er mennesker barnet har tillit til.

Eventuelle spørsmål kan rettes til foreninga på e-post styret2@rpf.no.

Med vennlig hilsen
Rettspolitisk forening